

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

VOOR U GELEZEN...

17 JANUARI 2015

TEN GELEIDE

Het bestuur van het Genootschap Nederland-Aruba wenst u allereerst een voorspoedig 2015 toe. Hierbij ontvangt u de december 2014-editie aan van Voor u gelezen... Met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. Het nieuws wordt beheerst door discussies over het Gemeenebestvoorstel van VVD en SP en over de rol van het Cft bij de totstandkoming van de Arubaanse begroting 2015. De Arubaanse politiek keert zich tegen de Gemeenebestconstructie. Van belang is ook dat de landsbegroting 2014 is goedgekeurd. Op 3 en 4 december verscheen het artikel 'Koninkrijksband essentieel voor Aruba' van ons erelid Henk Timmer. Hij reageert daarin sterk afwijzend op het pleidooi voor een gemeenebestconstructie. (Zijn artikel hebben wij u in een vorige editie gestuurd.) Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. Zie ook onze website www.genootschapnederlandaruba.nl. Wij wensen u veel leesplezier!

Koninkrijk- en EU-relaties

Amigoe 01-12-14: Arubaanse politiek tegen Nederlands Gemeenebest

ORANJESTAD — Regeringsfractie AVP is 'vierkant tegen' een Gemeenebest-constructie voor het Koninkrijk. Opheffing van het Statuut en onafhankelijkheid van alle betrokken landen is niet alleen een slecht idee, het is ook onhaalbaar, zegt fractieleider Rene Herdé tegen Amigoe. Ook oppositiepartij MEP is geen voorstander.

Vandaag wordt in de Tweede Kamer een initiatiefnota behandeld over de mogelijkheid van een Nederlands Gemeenebest. Minister van Koninkrijksrelaties, Ronald Plasterk, is niet aanwezig. Volgens Tweede Kamerleden André Bosman (VVD) en Ronald van Raak (SP) doet het Koninkrijk in de huidige vorm 'geen recht aan de wens tot meer autonomie'. Defensie, buitenlandse betrekkingen, het Nederlanderschap, regels voor toelating en uitzetting van vreemdelingen en het waarborgen van mensenrechten en vrijheden, rechtszekerheid en degelijkheid van bestuur zijn Koninkrijksaangelegenheden. Het hoogste bestuursorgaan is de Rijksministerraad (RMR). Omdat deze bestaat uit alle Nederlandse ministers plus de gevolmachtigde ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, betekent dit dat Nederland binnen de RMR altijd een meerderheid van stemmen heeft. "Hierdoor zijn de verhoudingen tussen Nederland en de Caribische landen absoluut niet gelijk", aldus de Kamerleden. Nederland blijft eindverantwoordelijk en wordt internationaal aangesproken over misstanden op de eilanden. En wanneer wordt ingegrepen, zoals het Statuut voorschrijft, wordt geklaagd over aantasting van de autonomie, aldus Bosman in de Nederlandse media. Bij een Gemeenebest zouden alle leden onder meer een eigen paspoort en nationaliteit krijgen. "Dit versterkt ook de band met het eigen land en identiteit."

Gezamenlijk

Herdé vindt ook dat er iets moet veranderen, maar denkt dat een Gemeenebest te ver gaat. "Als je kijkt naar het Brits Gemeenebest dan stelt dat constitutioneel weinig voor", zegt de AVP-fractieleider. Hij zou graag 'nieuwe normen' zien in het Koninkrijk. Normen voor bijvoorbeeld financieel bestuur en volksgezondheid, zoals die internationaal ook toegepast worden en waar elk land in het Koninkrijk zich aan moet houden. Wanneer normen overtreden worden, moet dit gezamenlijk worden aangepakt, vindt hij. "En niet zoals nu, waarbij Nederland denkt dat zij alles voor ons moeten klaren. Dat is een hele andere insteek." Herdé pleit dan ook voor vernieuwing van de waarborgfunctie en duidelijke interpretatie hiervan. Hij benadrukt het naleven van het recht op intern appel en de inzet van de Raad van State voor advies. Overigens denkt hij dat de initiatiefnota weinig kans van slagen heeft. Ook al niet omdat een Gemeenebest opheffing van het Statuut en onafhankelijkheid van alle betrokken landen inhoudt. "En daar moet de bevolking voor kiezen."

Extreme houding

De roep om een Gemeenebest is het gevolg van 'de extreme houding' die Mike Eman en de AVP hebben ingenomen, aldus MEP-leider Evelyn Wever-Croes in een reactie aan Amigoe. "Aruba heeft heel hard gevochten voor de Status Aparte en wij zullen onze Status Aparte verdedigen." De onnodige confrontaties met Nederland en het onbehoorlijke bestuur van AVP hebben volgens MEP gezorgd voor de verstoring van de relaties in het Koninkrijk. "Wij zijn niet voor een Gemeenebest. Aruba heeft gekozen voor Status Aparte en we zijn er zeker van dat wij op deze wijze door kunnen gaan, als het volk eenmaal een nieuwe regering heeft gekozen. Met Eman aan het bewind loopt onze Status Aparte echt gevaar."

PDR-leider Andin Bikker reageerde vanochtend niet op de vraag van Amigoe voor een reactie op de initiatiefnota.

Amigoe 02-12-14: Tweede Kamer niet overtuigd van Gemeenebest-voorstel

DEN HAAG — De VVD en SP konden de andere partijen gisteren niet overtuigen dat een Gemeenebest-constructie voor betere verhoudingen zal zorgen tussen de vier landen van het Koninkrijk. Ze hopen echter dat ze hiermee Curaçao en St Maarten kunnen stimuleren om met een eigen visie op de toekomst te komen, zoals Aruba al eerder deed.

De initiatiefnemers André Bosman (VVD) en Ronald van Raak (SP) gaven gisteren een toelichting op hun voorstel aan leden van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties, inclusief hun eigen partijen die werden vertegenwoordigd door Joost Taverne (VVD) en Michiel van Nispen (SP). Een Gemeenebest is volgens hen een verbetering van de huidige situatie waarin de autonomie van de vier landen in strijd is met de waarborgfunctie uit het Statuut. “In de huidige situatie wurgen we elkaar. Als we van elkaar houden, moeten we elkaar los kunnen laten”, zei Bosman. Partijgenoot Taverne was het daar mee eens. “De waarborgfunctie is een deel van het probleem. We helpen een land niet om zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen, als is vastgelegd dat Nederland de boel opruimt wanneer het mis gaat”, zei hij.

Van Raak sprak de vrees uit dat de vier landen in het Koninkrijk in de toekomst helemaal niets meer met elkaar te maken willen hebben als het Statuut tot ruzie, spanningen en verwijten van racisme en neokolonialisme blijft leiden. “Het Statuut is een echtscheidingsdocument dat moest leiden tot zelfstandigheid van de voormalige koloniën. Het wordt tijd voor een huwelijkscontract”, zei Van Raak. “Het Statuut zorgt voor gedoe, geruzie en gerommel”, zei ook Van Nispen.

In een Gemeenebest zouden de landen naar het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk zelf kunnen beslissen op welke terreinen ze samen willen werken, al wilden Bosman en Van Raak niet teveel concrete voorbeelden noemen, omdat juist dat gezamenlijk moet worden bepaald. Ze kregen enige steun van de PVV. Sietse Fritsma noemde een Gemeenebest beter dan de huidige situatie, maar had vooral kritiek op het VN-Handvest waarin Nederland als voormalige kolonisator grote verantwoordelijkheid draagt voor voormalige koloniën. Hij kondigde aan om voor de tweede keer die afspraak van tafel te willen krijgen met een motie.

Vrijblijvend

PvdA, Christen Unie, D66 en CDA erkennen gisteren dat er sprake is van spanning binnen het Koninkrijk, maar vrezen een grote mate van willekeur bij een Gemeenebest. “Als het binnen een huwelijk niet schuurt, dan duidt dat meer op onverschilligheid dan op betrokkenheid. Waarom zou je de mogelijkheden om iets voor de bevolking te doen opgeven? Hoe ga je armoede en corruptie aanpakken binnen een Gemeenebest”, zei Gert Jan Segers, die behalve zijn eigen Christen Unie ook D66 en het CDA vertegenwoordigde.

Roelof van Laar van de PvdA omschreef een Gemeenebest als te vrijblijvend, waarbij de wens tot samenwerking te veel afhangt van de coalities die er zijn in het Caribisch gebied, maar ook in Nederland. De huidige coalitie van PvdA en VVD wil misschien wel samenwerken, maar dat is anders bij een coalitie van VVD en PVV, zei hij.

Zowel Van Laar als Segers benadrukte dat het initiatief bovendien bij de Caribische landen ligt. Politici op Aruba wezen het Gemeenebest deze week af, maar uit Curaçao en Sint Maarten werd geen officiële reactie vernomen. PS-Statelid Elmer Wilsoe reageerde alleen in de media met de uitspraak “dank je de koekoek” om aan te geven dat hij er weinig voor voelde. Het is een teken dat de andere landen genoeg nemen met het Statuut, zeiden Van Laar en Segers. “Zelfs politici die pleiten voor onafhankelijkheid geven aan dat ze dat pas over tien jaar willen. Dat doen ze al een tijdje”, zei Van Laar. Hij wees ook op het feit dat de evaluatie van de staatkundige structuur nog plaats moet vinden. “Als de Tweede Kamer een standpunt inneemt over het Gemeenebest dat gaan we daar onbewust naar toe werken en beïnvloeden we de relatie.”

Bosman en Van Raak gaven gisteren aan dat ze de discussie over het Gemeenebest nuttig vonden, ook al kregen ze weinig steun. “Ik ben blij met dat de discussie in gang is gezet. Ik hoop dat de andere landen toch zullen reageren. Hoewel het onderwerp niet op de agenda van het volgende Interparlementair Koninkrijksoverleg staat, zal ik het in de ontmoetingen wel ter sprake brengen.”

Amigoe 04-12-14: Cft pleit voor permanent financieel toezicht

ORANJESTAD — Het College financieel toezicht (Cft) ziet geen heil in een eigen Arubaanse Fiscale Raad voor toezicht op de Landsbegroting. De invoering van een dergelijke Raad is ‘onvoldoende om onafhankelijk toezicht te kunnen houden’, ook als begrotingsregels worden opgenomen in de Staatsregeling. Permanent financieel toezicht zou beter onder het Cft kunnen vallen. Het College adviseert daarom het tot stand komen van een Rijkswet of Algemene Maatregel van Rijksbestuur (AMvRB) om hiervoor wettelijke basis te bieden.

Dat laat het Cft op 2 december weten in een brief aan de gouverneur en de Rijksministerraad. Een Fiscale Raad, vergelijkbaar met een mogelijke begrotingskamer in Curaçao en St. Maarten, kan wenselijk zijn mede ter ondersteuning en versterking van de controlerende rol van de Staten, aldus het College. Maar voor onafhankelijk functionerend toezicht is meer nodig. Aruba bijvoorbeeld zou een lid kunnen benoemen in het Cft dat, samen met de voorzitter en het lid dat door Nederland is aangewezen, de adviserende rol ten behoeve van Aruba kan versterken. “Deze vormgeving heeft voor Curaçao en St. Maarten de gewenste onafhankelijkheid geboden en zou ook voor Aruba kunnen werken.”

Op die manier kunnen bestaande normen ‘gelijk worden toegepast’ in de verschillende landen en wordt gebruik

gemaakt van opgebouwde expertise en kennis. De onafhankelijkheid van het College maakt het bovendien mogelijk om de escalatie en sancties bij het niet naleven van normen, richting de Rijksministerraad (RMR), op vergelijkbare wijze vorm te geven als in de Rijkswet financieel toezicht (Rft) staat ten opzichte van de landen Curaçao en St Maarten. Bovendien moet niet alleen de begroting maar de hele begrotingscyclus worden gevolgd.

Tweede KB

De RMR vergadert morgen en bespreekt volgens nieuwssite *NoticiaCia* de mogelijkheid voor een nieuw Koninklijk Besluit (aanwijzing) aan Aruba. Het nieuwe KB zou het mogelijk maken om bij voorbaat de begroting 2015 te controleren. Dat in Nederland, ondanks het advies aan de gouverneur om de gewijzigde begroting 2014 te tekenen, nog altijd zorgen zijn om de financiële situatie, schreef *Amigoe* gisteren. Minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties liet weten deze zorg daarom 'op korte termijn' in de RMR opnieuw aan de orde stellen. In het meest recente rapport van het Cft dat Plasterk ook naar de Tweede Kamer stuurde, staat onder meer dat met de begroting voor 2014 wel een stap in de goede richting is gedaan, maar dat de aanbevelingen met betrekking tot eerdere begrotingen onvoldoende zijn opgevolgd. Maatregelen voor 2014 zijn onder meer de invoering van de bestemmingsheffing AZV, het besluit om de storting voor FDA niet door te laten gaan en het besluit om een eindejaarsuitkering voor gepensioneerden uit te keren. "Gezien de aanpassingen en daarmee de mate waarin de begroting 2014 realistisch is, adviseert het Cft de begroting nu vast te stellen en ten tijde van de jaarrekening het definitieve beeld op te maken."

Meerjarenbegroting

Het Cft schrijft dat het niet mogelijk is om te bepalen of de meerjarenbegroting realistisch is. "Aangezien de voorgenoemde maatregelen onvoldoende concreet en uitgewerkt zijn om te kunnen beoordelen of de gepresenteerde doelstellingen ten aanzien van het begrotingssaldo worden gerealiseerd", adviseert het Cft in lijn met het advies van 30 september jl.: "Op korte termijn een of meerdere eenvoudiger en beter te beheersen maatregelen door te voeren die direct effect sorteren." Het Cft noemt als voorbeeld een verhoging van het bbotarief.

Aruba Investment Fund

Infrastructuur-minister Benny Sevinger (AVP) liet gisteren in een persbericht weten dat het Cft niet tegen PPP-projecten is en dat deze zou adviseren om hiervoor een fonds op te richten. In de gewijzigde begroting heeft de regering het voornemen geuit om per 1 januari 2015 het Aruba Investment Fund (AIF) op te richten dat deze functie moet gaan vervullen. Geld voor dit fonds zou moeten komen uit de invoering van een nieuwe heffing op financiële transacties (*financial transfer levy*). In het meest recente rapport van Cft staat echter dat ze juist tegen de opname van een dergelijk fonds in de begroting zijn. "Een dergelijk fonds betekent een verdere inperking van het budgetrecht van de Staten, doordat op deze manier meer middelen apart worden gezet van de begroting." Het advies van Cft is juist dat de PPP-investeringen onderdeel blijven van de begroting.

Amigoe 09-12-14: Debat Rijkssanctiewet in januari

ORANJESTAD / DEN HAAG — De Nederlandse Tweede Kamer debatteert op maandag 26 januari over de geplande Rijkssanctiewet. De wet verplicht Curaçao, Aruba en St. Maarten om uitvoering te geven aan sancties waarmee de Europese Unie druk wil uitoefenen op landen, die bijvoorbeeld de mensenrechten schenden. De Rijkssanctiewet kan rekenen op steun van een meerderheid van de Tweede Kamer, zo bleek uit schriftelijke vragen die tijdens de voorbereiding van het debat zijn gesteld. Een aantal fracties van de Curaçaose Staten en de Curaçaose Raad van Advies zijn van oordeel dat de Rijkswet in strijd is met het Statuut. Die kritiek werd eind vorige maand van de hand gewezen door minister van Buitenlandse Zaken Bert Koenders.

Amigoe 10-12-14: Gouverneur informeert koning over ontwikkeling Aruba

ORANJESTAD — *Gouverneur Fredis Refunjol is gisteren op audiëntie geweest bij koning Willem-Alexander op Paleis Noordeinde. Eerder ontving de koning al de gouverneur van St. Maarten en morgen gaat de gouverneur van Curaçao op audiëntie. "In deze reguliere gesprekken laat de koning zich informeren over de ontwikkelingen in de landen van het Caribisch deel van het Koninkrijk", aldus de Rijksvoorlichtingsdienst. Refunjol is deze week op werkbezoek in Nederland. Vandaag had hij een ontmoeting met professor Ernst Hirsch Ballin, voormalig Nederlands Justitie-minister (2006-2010) en rechtsgeleerde.*

Amigoe 12-12-14: Adviesrol Cft bevestigd door RMR

DEN HAAG — De Rijksministerraad is vandaag akkoord gegaan met een adviserende rol voor het College financieel toezicht (Cft) bij de totstandkoming van de Arubaanse begroting voor 2015. De rol is niet beperkt tot advies over de conceptbegroting, maar ook tijdens het traject daarna, aldus minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken.

Het besluit van de Rijksministerraad volgt op het verzoek van de Arubaanse regering om een deskundigenrapport over de ontwerpbegroting. Instemming van de Rijksministerraad was nodig omdat het Cft formeel geen adviesorgaan is voor de Arubaanse regering.

Naast het advies over de ontwerpbegroting zal het Cft mogelijk ook een advies uitbrengen nadat de begroting door de Staten is vastgesteld en mag het Cft op verzoek en uit eigen beweging advies uitbrengen over de uitvoering, bijvoorbeeld als het gaat om het aanvragen van leningen op de internationale markt. "Het opstellen van de begroting is van belang, maar nog meer de daadwerkelijke uitvoering ervan. Deze procedure zal worden gevolgd door een voor de beide regeringen aanvaardbare structurele regeling", aldus Plasterk in een brief aan de Tweede Kamer.

Afspraken over de formele relatie en samenwerking tussen de Rijksministerraad, het Cft en de regering van Aruba worden op korte termijn gemaakt. Een tijdelijke oplossing is de benoeming van een extra lid voor het Cft, dat wordt voorgedragen door de Arubaanse regering. De Cft-leden van Curaçao en Sint Maarten zullen immers niet mee adviseren als het om Aruba gaat. "De samenwerking zal gebaseerd zijn op een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de voorzitter van het huidige Cft, het lid namens Nederland van het huidige Cft en een nieuw nog te benoemen lid namens Aruba. Met deze afgesproken opzet is de onafhankelijkheid van het college en de verantwoordelijkheid voor adviezen richting Aruba gewaarborgd", schrijft Plasterk. De benoeming van Age Bakker als voorzitter van het College financieel toezicht is per 1 december met drie jaar verlengd.

Amigoe 17-12-14: Advies aanwijzing Aruba pas in 2015

DEN HAAG — De Tweede Kamer vraagt pas na de jaarwisseling advies aan de Raad van State over de procedure die de Rijksministerraad volgde bij de aanwijzing aan Aruba, tot spijt van D66-Tweede Kamerlid Wassila Hachchi.

Hachchi had liever gezien dat de commissie Koninkrijksrelaties vandaag al instemde met de vragen die aan de Raad van State worden voorgelegd, anticiperend op de vereiste goedkeuring op donderdag tijdens de laatste plenaire vergadering van de Tweede Kamer voor het kersteces. "Als de Tweede Kamer akkoord gaat, dan kunnen de vragen nog dit jaar naar de Raad van State. Die heeft immers ook tijd nodig om advies uit te brengen. Anders verliezen we weer weken", aldus Hachchi.

In het verzoek om advies gaat het om drie vragen, namelijk welke juridische grondslag van toepassing is bij een aanwijzing aan de gouverneur, welke juridische uitgangspunten van belang zijn voor de besluitvorming en welke eisen er gelden voor de inhoud van een aanwijzing.

Hachchi kreeg niet de steun van Roelof van Laar van de PvdA en André Bosman van de VVD. Van Laar zei dat hij de vragen eerst wilde voorleggen aan de juristen in zijn partij en benadrukte dat bovendien was afgesproken dat er pas advies zou worden gevraagd als het toezicht helemaal was beëindigd. "We zouden pas om advies vragen zodra er over de begroting van 2014, 2015 en de meerjarenbegroting geen enkele discussie meer was." Ook Bosman verwees daarnaar. "Het gesprek over de begroting voor 2015 is nog niet afgerond", zei hij. "De indruk moet niet gewekt worden dat wij plotseling dwarsliggen. Er zijn afspraken over gemaakt en daar houden we ons aan."

De vragen voor de Raad van State zijn nu geagendeerd voor 21 januari, de eerste vergadering van de commissie in het nieuwe jaar.

Financiën en economie

Amigoe 03-12-14: Landsbegroting 2014 eindelijk goedgekeurd, focus nu op 2015

ORANJESTAD — De begroting is gistermiddag door gouverneur Fredis Refunjol ondertekend. Hiermee is een einde gekomen aan de aanwijzing ofwel het Koninklijk Besluit (KB), dat op 11 juli 2014 door de Rijksministerraad (RMR) aan Aruba werd opgelegd. De huidige begroting heeft in Nederland niet geleid tot minder zorgen. Minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wil deze zorg daarom op korte termijn in de RMR opnieuw aan de orde stellen, liet hij vandaag aan de Tweede Kamer weten.

De zorgen vanuit de Nederlandse regering gaan over de financiële situatie en met name over het toezicht. Om die reden zal de Rijksministerraad hier binnenkort weer over praten. Dat schrijft minister Plasterk aan de Tweede Kamer in een toelichting op het laatste rapport van het secretariaat van het College financieel toezicht (Cft) over de conceptbegroting. "Het rapport geeft aanleiding tot blijvende zorg en aandacht omtrent de openbare financiën van het land Aruba, in het bijzonder met betrekking tot het belang van onafhankelijk toezicht op de begroting. Dat onderwerp wil ik derhalve op korte termijn in de ministerraad van het Koninkrijk opnieuw aan de orde stellen", aldus Plasterk.

De gouverneur besloot gisteren, na opnieuw advies te hebben ingewonnen van het Cft, dat er 'onvoldoende reden' is om de twee door de Staten goedgekeurde concept-landsverordeningen niet vast te stellen en heeft eerst de Landsverordening tot vaststelling van de Landbegroting 2014 en daarna de Landsverordening tot wijziging van de Landsbegroting 2014 getekend. AVP-fractievoorzitter Rene Herdé reageert op Twitter: "Begroting 2014 door Gouverneur getekend. Nu hervormingen voortzetten. Duurzaamheid in financiën, pensioenen, zorg en energie is het einddoel."

PPP-projecten

Financiën-minister Angel Bermudez is blij dat het proces is afgerond en wil er nu voor zorgen dat de begroting 2015 op tijd kan worden aangeboden. De minister richt zich nu op de begroting 2015. Eén van de zaken waarover de Arubaanse ministerraad zich nu buigt, is de vraag of PPP-projecten (zoals het ziekenhuis, Green Corridor en de Watty Vos boulevard) in de komende begrotingen moeten worden opgenomen. Als alternatief wordt gedacht over de oprichting van een investeringsfonds, vergelijkbaar met FDA. In de begroting wordt voor dit fonds dan geld vrijgemaakt, in plaats van alle projecten apart te vermelden. Infrastructuur-minister Benny Sevinger (AVP) benadrukt dat het Cft niet tegen PPP-projecten is. "In Nederland wordt niets anders gedaan bij grote projecten." Wel adviseert het College om dus een fonds op te richten hiervoor.

Hoewel al wel aangekondigd, is er nog geen formele afspraak tussen Aruba en Nederland om de begroting voor volgend jaar eveneens door het Cft na te laten kijken. Mogelijk valt hierover vrijdag een besluit tijdens de vergadering van de RMR in Den Haag.

KB

De oorspronkelijke begroting werd op 25 juni door de Staten goedgekeurd maar was 'niet realistisch' en voldeed niet aan de door Nederland gestelde eisen. Op 11 juli besloot de Rijksministerraad daarom de gouverneur een aanwijzing te geven om de ondertekening van de Landsbegroting 2014 aan te houden. Bovendien werd, ook in opdracht van de RMR, de realiteit van de ramingen in deze begroting en de meerjarige ontwikkeling van de overheidsfinanciën onderzocht door het secretariaat van het College financieel toezicht (Cft). Op 12 september rapporteerde het College aan de gouverneur en werd minister Bermudez uitgenodigd wijzigingen aan te brengen, op grond van de bevindingen van Cft. De regering ging voor een groot deel mee met de adviezen van Cft. Op 13 november werd de gewijzigde begroting opnieuw aan de Staten aangeboden en vorige week vrijdag werd deze met een meerderheid van de stemmen aangenomen.

Te laat

Eigenlijk moet de begroting van een dienstjaar per 1 september van het jaar daarvoor aan de Staten worden aangeboden. Sinds de Status Aparte is het de Arubaanse regering echter nog nooit gelukt om de begroting op tijd in te leveren. De late inlevering en dus behandeling van begrotingen levert talrijke problemen op. Vooral het budgetrecht van de parlementariërs wordt fors beperkt omdat uitgaven voor een groot deel al gedaan zijn en alleen nog maar formele goedkeuring vereisen. Ook het bedrijfsleven is ontevreden over deze gang van zaken. Werkgeversorganisatie Atia liet dat eerder dit jaar aan *Amigoe* weten. Door onzekerheid over bijvoorbeeld bezuinigingen, zou het zakenleven de hand op de knip houden. Met minder investeringen en werkgelegenheid als gevolg.

Amigoe 08-12-14: Eerste stap richting Fiscale Raad

ORANJESTAD — De regering is de dialoog aangegaan om in 2016 tot oprichting van een Fiscale Raad te komen. Tijdens een bijeenkomst in de conferentiezaal van het Renaissance deelden vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën, de Centrale Bank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) vorige week kennis en ervaringen met de genodigden over het implementeren van een dergelijke Raad.

De Fiscale Raad, zo is het voornemen van de regering, moet een onafhankelijk orgaan worden dat de begroting van het eiland moet controleren. Op basis van expertise kan de Raad tot advies en aanbevelingen over de begroting komen. Onder de toehoorders waren afgelopen donderdag vertegenwoordigers van het parlement, de Kamer van Koophandel (KvK), Aruba Trade & Industry Association (Atia) en vakbonden. Na een inleiding werden gedurende een workshop meer technische aspecten van invoering behandeld. Experts van het IMF lieten weten dat er wereldwijd zo'n 30 landen zijn, die een fiscale raad hebben ingevoerd, en dat de financiële crisis heeft gezorgd voor meer interesse van andere landen om ook tot invoering over te gaan. Dat is echter niet gemakkelijk. Geen van de modellen van een fiscale raad is een-op-een over te nemen van andere landen, aldus de regering. "Het is afhankelijk van diverse factoren zoals de economie, de manier waarop de overheid werkt en de gemeenschap." Daarom is het volgens Financiën-minister Angel Bermudez belangrijk om de dialoog aan te gaan. "Het zal nog wel even duren voordat de Raad is geïmplementeerd en in de wet is verankerd."

Tegenstand

Het idee om een Fiscale Raad in te voeren om de Landsbegroting te controleren kent niet alleen voorstanders. Onlangs liet het College financieel toezicht (Cft) weten geen heil te zien in een eigen Arubaanse Fiscale Raad. De invoering van een dergelijke Raad is volgens het Cft 'onvoldoende om onafhankelijk toezicht te kunnen houden'. Het College pleit voor permanent financieel toezicht onder het Cft. Ook oppositiepartij MEP is het niet eens met een Fiscale Raad. Volgens Gerick Croes is een dergelijke raad geen garantie dat de regering zich aan de regels houdt. De raad zou namelijk slechts een adviserende rol hebben en geen sancties kunnen opleggen bij overtreding van normen of regels. Als voorbeeld noemt Croes adviesorganen zoals de Algemene Rekenkamer en de Raad van Advies, waarvan het advies zonder directe consequenties genegeerd kan worden. "Tijdens het kabinet Eman hebben deze organen diverse onregelmatigheden gesignaleerd maar dat werd telkens door de regering en het parlement (vooral dus de groene fractie) genegeerd", aldus Croes. "Waarom denkt AVP nu dat ze zich wel aan de regels gaan houden? Het is een feit dat ze gewoon doen en laten wat ze willen." Hij heeft bovendien kritiek op de zogenaamde onafhankelijkheid van de nieuw op te richten raad. Want van de drie personen die in de Raad moeten komen, worden twee door de regering aangedragen terwijl de derde vanuit het Koninkrijk wordt voorgedragen. "Dat is noch onpartijdig noch onafhankelijk."

Amigoe 19-12-14: 'Economische groei 2015 afhankelijk van grote investeringen'

ORANJESTAD — De Kamer van Koophandel (KvK) stelt dat de economie dit jaar 'gemengde signalen' vertoonde. Sommige indicatoren lieten groei zien, terwijl op andere vlakken teruggang te meten was. De economische groei in 2015 is vooral afhankelijk van investeringen door de regering en het bedrijfsleven. Maar, zo waarschuwt de Kamer, de overheidsprojecten kennen grote vertragingen en kunnen slechts beginnen wanneer de financiering klaar is.

De KvK presenteerde gistermiddag haar terugblik op 2014 en een vooruitblik op 2015. Eén van de grote investeringen die voor volgend jaar gepland stonden, de bouw van een Hard Rock Hotel & Casino op het terrein van het voormalige hotel Bushiri, gaat niet door. Aan de andere kant zal de zeer waarschijnlijke ontmanteling van olieraffinaderij Valero in de komende jaren werkgelegenheid opleveren, stelt de Kamer. Om te zorgen voor een betere balans, is het volgens de KvK belangrijk dat de economie minder afhankelijk wordt van toerisme.

Terugblik

De opbrengsten uit de belasting op bedrijfsomzetten (bbo) zijn, vergeleken met vorig jaar, gegroeid met 3,2 procent. Inkomsten uit importbelasting daalden met 6,5 procent en opbrengsten uit loonbelasting namen toe met 14,3 procent. Op basis van deze cijfers, die bijgewerkt zijn tot en met augustus van dit jaar, concludeert de KvK dat de economie in 2014 'gemengde signalen' afgeeft.

Negatief

Uit een enquête onder het bedrijfsleven van de Centrale Bank van Aruba in november blijkt dat ondernemers de economische toekomst minder positief tegemoet zien. De langdurige onzekerheid door het uitblijven van een goedgekeurde Landsbegroting, de onduidelijkheid over bezuinigingsmaatregelen en nieuwe belastingen hebben, volgens de Kamer, voor grote onzekerheid gezorgd in de private sector. Desondanks houdt de Centrale Bank vast aan de prognose dat de economische groei dit jaar uitkomt op een nominale groei van 2,4 procent van het bruto binnenlands product (bbp).

De Landsbegroting 2015 is een ander punt van zorg voor de Kamer. Extra bezuinigingsmaatregelen, zoals de invoering van een transactiebelasting, lijken onvermijdelijk en ook op het ambtenarenapparaat moet verder bezuinigd worden. Positief is de Kamer over de ontwikkeling van de internationale prijs voor ruwe olie, die fors is gedaald. De overheid zou hiervan moeten profiteren door gebruik te maken van 'hedging agreements' om de lage prijzen voor een bepaalde periode vast te leggen.

Toerismegroei

De economische groei dit jaar werd vooral gestimuleerd door het toerisme dat goed presteerde. Vooral het aantal toeristen uit Venezuela nam toe. De Kamer waarschuwt dat dit wel een risico is, gezien de instabiele situatie van het land. De uitgaven die toeristen gemiddeld tijdens hun vakantie aan Aruba deden, stegen vorig jaar. Een trendbreuk met de minder gunstige jaren 2011 en 2012. Zoals eerder gemeld besteedde een verblijfstoerist vorig jaar gemiddeld ruim 90 dollar terwijl de uitgaven in 2011 en 2012 onder die grens lagen. "Aan de andere kant is het bestedingspatroon nog niet op het niveau van 2009 toen toeristen gemiddeld 102 dollar per dag uitgaven."

Minder bedrijven

De registratie van nieuwe bedrijven daalt dit jaar iets, is de verwachting van de Kamer. Tot eind november werden 1200 nieuwe bedrijven gestart, in december verwacht de KvK nog eens 100 nieuwe aanmeldingen. Het verwachte eindcijfer van 1300 ligt iets onder het aantal nieuwe bedrijven dat in 2013 werd gestart. Toen waren dat er 1347.

Diversen

Amigoe 02-12-14: Actiecomité pleit voor harder ingrijpen Nederland

ORANJESTAD — Actiecomité Ta Basta Awo pleit voor hard ingrijpen door Nederland. Een Algemene Maatregel van Rijksbestuur (AMvRB) is 'meer dan wenselijk', aldus Miriam Rosel-Koolman, voorzitter van het comité in een brief aan de Koninkrijksregering.

Deze brief werd vorige week overhandigd aan de Vertegenwoordiging van Nederland in Aruba (VNO) na een grote demonstratie voor het parlamentsgebouw tegen het regeringsbeleid. Het Koninkrijk heeft volgens het comité te lang gewacht met ingrijpen. Het begrotingstekort is opgelopen tot circa 9,4 procent van het bruto nationaal product (bnp). "Griekenland is bijna omgevallen bij een percentage van circa 6 procent en het is dankzij met name de Duitse bemoeienis dat zij uiteindelijk binnen de Eurozone is gehouden. Griekenland is toen gezegend middels extra goedkope leningen uit het Europafonds. Nederland doet er alles aan om de Europese norm van 3 procent te halen. Het streven naar een iets lager percentage van de minister van Financiën met als doel de

Nederlandse positie te verstevigen, kan in deze context dan ook alleen maar lof verdienen.

Hoe schril is dan het contrast met Aruba”, aldus de actiegroep. Wat Ta Basta Awo vooral steekt is dat de regering zich uitsluitend druk lijkt te willen maken over de rechtmatigheid van het ingrijpen van Nederland. “Zij doet er alles aan om de ogen te sluiten voor de werkelijke (financiële) problemen waar dit land voor staat.” De problemen die maar niet opgelost worden en waarbij de regering niet eens de moeite neemt om hand in eigen boezem te steken. Zo wijst het comité op negen ministersposten, terwijl er voorheen zeven ministers waren, de nog altijd talrijke coördinatoren rondom de ministers en de volharding in dure samenwerkingsprojecten tussen het bedrijfsleven en de overheid (ppp). Ten slotte stipt het comité nog wat corruptie aan: een gekleurde personeelsstop bij de overheid, waar benoemingen alleen doorgang vinden als de kandidaten beschikken over het ‘partijdiploma’.

Gemenebest

Het falende beleid van de Arubaanse regering zorgt er volgens Koolman voor dat Nederland af wil van verplichtingen voor de Nederlandse belastingbetaler om problemen hier op te lossen. “Geluiden komen steeds meer op om van Aruba een Gemenebest te maken.” Volgens het comité zal het volk eerder kiezen voor de handhaving van de huidige statutaire relaties met concretere invulling binnen de gegeven marges. Dus met behoud van de Status Aparte zoals per 1 januari 1986 verworven, van de gedeelde waarden en normen. Gisteren lieten de grootste Statenpartijen al aan Amigoe weten niet achter een Gemenebestconstructie te staan en het Koninkrijk en het Statuut te willen behouden. Bij invoering van een Gemenebest zouden de betrokken landen allen onafhankelijk moeten worden en een eigen paspoort en nationaliteit krijgen.

Amigoe 08-12-14: Wereldbank bezig met sociaal-economische studie Aruba

ORANJESTAD — De Wereldbank is bezig met een sociaal-economische studie van Aruba. De minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid, Paul Croes (AVP), vergaderde onlangs met vertegenwoordigers van de Wereldbank over deze studie. Hij sprak over participatie en de impact hiervan op de arbeidsproductiviteit.

Croes meent dat iedereen moet kunnen bijdragen, ook ouderen en mensen met een beperking. De werkloosheid in Aruba ligt op ongeveer 8 procent en is ‘relatief stabiel’ vergeleken met verschillende landen in de regio, aldus de minister. Volgens hem zou een betere participatie bijdragen aan verhoging van productiviteit en uiteindelijk de economische ontwikkeling.

De Wereldbank, een gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties, is het grootste instituut voor ontwikkelingssamenwerking ter wereld. De bank verstrekt leningen aan ontwikkelingslanden en middeninkomenslanden met als voornaamste doel de bestrijding van armoede. De financiële steun van de Wereldbank kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor structurele hervormingen van de gezondheid- en onderwijssector of milieu- en infrastructuurprojecten zoals dammen, wegen en nationale parken. De Wereldbank stelt wel strenge eisen aan landen die in aanmerking willen komen voor een lening, waaronder maatregelen tegen corruptie en verregaande privatisering van overheidsdiensten.